

SISEKUJUNDUS

Enne sisekujundaja palkamist tee ära kodutöö. Töödeks kolm kuud kuni aasta

KAISA GABRAL
kaisa.gabral@aripaev.ee

Enne sisekujundaja palkamist on ettevõtjal mõistlik kaardistada töötajate vajadused ning ettevõtte võimalused ja alles siis leppida kokku kohtumine disaineriga.

"Kõigepealt tuleb teha ruumiprogramm ja ruumi plaan läbi mängida. Väga oluline on ka valguslahendus," märkis sisearhitekt Tiiu Truus ja lisas, et mida põhjalikumalt on projekt kliendiga koos läbi arutatud, seda parem on ka tulemus. "Eks kokkuhoiu raames tehakse kõiki asju teinekord natuke vähem. Kuid funktsionaalne ei ole alati kallis. Kõik ilus ei pea olema kallis," märkis Truus. Kuid on üks asi, millega tema sõnul ei tasu kunagi kokku hoida, ja see on valgustus.

Enamasti need kliendid, kes büroo poole pöörduvad, Truusi sõnul juba teavad, mida nad tahavad. Sisekujunduse puhul oleneb palju ka sellest, millise ettevõttega on tegemist. "Kas on tegemist mängulisema keskkonnaga või on tegemist logistika-firmaga. Töö spetsiifika loeb ruumi kujundamisel palju," lisas Truus.

Enamasti on kliendil kodutöö juba ära tehtud, kuid Truusi sõnul leidub ka selliseid ettevõtteid, kellega on koos maha istunud ja sisekliima ja ruumide paigutus läbi räägitud. "Ruumiprogramm on ülitähtis. Teinekord koostame me koos klien-

diga lähteülesande. See on nagu ükskõik mis muu ülesande puhul: kui tegevuskava on selge, siis on ka tulemus seda selgem ja parem ning rahuldab kõiki pooli," märkis Truus.

Tutvu ka arhitekti käekirjaga. Sisearhitekt Pille Lausmäe sõnul peaksid ettevõtted endale sisearhitekti otsides tutvuma tema varasemate töödega. "Arhitektuur ja sisearhitektuur on vaatamata oma küllaltki tehnilisele iseloomule siiski loomingulised erialad ja igal arhitektil on paraku oma käekiri ja stiil, mida ta kõige paremini valdab ning mis on talle omane," märkis ta.

Teine väga oluline nüanss on Lausmäe sõnul see, et tellija peaks alati määrama enda esindaja, kes oleks vajadusel ka koordineeriv lüli. "See isik (juhtkond) peab olema võimeline oma töötajate soovidest välja selekteerima lõplikud soovid ja etepanekud. Kujundaja ei saa olla inimene, kes kõikide töötajate soovidega suudaks arvestada. Selline demokraatia ei ole kunagi positiivse lahenduse ni viinud," märkis ta.

Lausmäe sõnul on enamasti töö tellijaks firma, kes ei tee seda esimest korda ja kellel on juba piisavalt kogemust. "Palju on renoveeritavaid büroopindu, kus endale ei tehta selgeks tehnilisi võimalusi, näiteks olemasolev sprinklerisüsteem või ventilatsioon, ja muudatustega kaasnevat tööde mahtu ja maksumust. See toob kaasa palju tühja tööd," rääkis ta.

Tellijal ei maksa ka unustada, et projekteerimine on protsess. "Vähem või rohkem on ka tulemus selle protsessi nägu ehk siis tellija ja projekteerija

Ä Tasub teada Mis tuleb teha ära enne sisekujundaja palkamist?

TEE endale selgeks, millist bürood ettevõtte tegelikult vajab.

PANE ruumide suunitlus paika (koosolekuruumid, koo- gi-nurk jms).

SELGITÄ välja töötajate vajadused, milline lahendus oleks neile sobivaim ja meeldivaim. **TEE** selgeks, milline on asutuse sisekliima, kui palju võiks olla avatud ruume ja kui palju kinniseid kabinette.

MÄÄRA kindlaks, kus võiksid olla printerid jms tööks vajalik tehnika.

ÄRA häbene välja öelda ka töötajate ühiseid kiikse (ä la koogireeded vms).

TUTVU sisearhitekti varasemate töödega.

koostöö peegeldub lõpptulemusel alati," rõhutas Lausmäe põhjaliku projekti kodutöö ja läbirääkimise olulisust.

Pane paika eelarve ja tähtajad. Igal töö on alati oma hind. "Kliendilt ootaks eeskätt, et ta on endale selgeks mõelnud oma planeeritavate tööde eelarve, lahti mõtestanud ja kirja pannud firma struktuuri (kes kellega koos töötab, kui palju on kabinette, nõupidamisi, avatud-suletud kontor) ja reaalsed tähtajad," märkis Lausmäe. Samas tõeses ta, et kliendid on muutunud oma soovidest teadlikumaks, kuid tööd tellides ollakse siiski palju tagasihoidlikumad kui viis või kümme aastat tagasi.

Olenevalt objektist võib tööde tegemine võtta Lausmäe hinnangul aega kolm kuud kuni aasta. Ka sisearhitekt Tiiu Truus märgib, et alla kolme kuu ei jõua töödega enamasti kunagi valmis. "Kontori või büroo projekteerimise peale läheb tavaliselt aega keskel läbi üks kuu." Kokkuvõttes alla kolme kuu töödega ikka kuidagi valmis ei jõua, tõeses ta. Kõik oleneb muidugi ka objektist, suurusest, eriosade projekteerijatest.

Mis puudutab tööde maksumust, siis on Truusi sõnul hinda raske üheselt öelda. "Enamasti inimesed, kes kasutavad professionaalide abi, saavad oma ruumidega valmis kiiremini ja ka odavamalt, kui ise seda kõike omal käel tegema hakkates," rääkis ta.

Uutes büroomajades on Truusi sõnul teinekord juba süsteemid välja töötatud ja alati ei pea sisearhitekti palkama. "Kuid kui ruumid on tühjad, siis on sisearhitekt enamasti hädavajalik," lisas ta.

Helmesse kujundus areneb pidevalt edasi

Infotehnoloogiaettevõtte Helmes kasutas kontori sisedisaini puhul tudengite abi ning büroojuhi Kadi Saali hinnangul on nende büroo pidevas muutumises. Küsimustele vastavad Helmesse turundusspetsialist Merilin Tofert-Kommusaar ja büroojuht Kadi Saal.

Millest lähtusite, kui asusite sisekujundust tellima? Vajadusest muuta kontor hubasemaks, kodusemaks ning anda uus nägu valgetele seintele. Otsustasime lisada värskest Mainori Kõrgkooli disaini sisekujunduse tudengite ideedega.

Mida te soovitsite ettevõttele, kes asub sisekujundust tellima? Kõigepealt soovitsime teha küsitluse töötajate hulgas, et välja selgitada kitsaskohad ja see, millest inimesed puudust tunnevad. Õppida tundma ettevõtte töökeskkonna vajadusi ja omapärasid, sellest lähtuvalt saab teha ka õigeid otsuseid. Mõni idee lahendus võib väga äge olla, kuid praktiliselt ei paku töötajatele midagi ja on pigem komistuskivi kui lisaväärtus. Läbi mõelda, kui suures mahus ümberkorraldusi ette võetakse ning millised on kontori tehnilised võimalused ja piirid.

Kui palju tuleks usaldada sisekujundajat? Mina (Merilin Tofert-Kommusaar) usaldan neid täielikult, iseasi on see, kas keegi tasub kohe ja alati kasutada. Tegelikult kujuneb välja ikka-

gi diainerite nägemuse ja oma inimeste tunnetuse koostöös. Disainer ju ei tööta iga päev selles keskkonnas, samas on inimesed mõnikord arad vastu võtma julgema otsuseid ja värvilahendusi.

Kui palju peaks sisekujundust tellides mõtlema raha peale? Meie lähtusime projekti ja eelarvet koostades töötajate heaolust. Eelarvet tuleks kindlasti paika panna. Kui alguses läbi mõelda suurusjärg, mis mahus asju tehakse, on kergem ka eelarves püsida. Kõige tähtsam on, et miski ei jääks poolikuks.

Kuidas te tööga rahul olete? Sisekujundus on pidev protsess, see uueneb inimeste muutumisega ettevõttes ja täieneb pidevalt. Tehakse näiteks suuremad ehitustööd ja põhiasjad ära ning hakatakse edasi mõtlema väiksemate asjade ja aksessuaaride peale, mis annavad ka kontorile väga palju juurde. Meie ettevõttes just nii oligi, et üks büroojuht tegi ühe etapi, ehituse ja põhikujundusfaasi ära, ning järgmine hakkas täiustama ja hubasemaks muutma, detaile lihvima, mööblit sobitama ja tellima jne.

Miks te nüüd sisekujundust muutes enam sisekujundajat ei kaasa? Kasutasime sisekujundajat esialgse plaani koostamisel, siis kui ees oli puhas lõund. Nüüd on jäänud vaid väikesed muudatused, täiendused, saame sellega ise kenasti hakkama.

”Disainer ju ei tööta iga päev selles keskkonnas, samas on inimesed mõnikord arad vastu võtma julgema otsuseid ja värvilahendusi. Helmesse turundusspetsialisti Merilin Tofert-Kommusaar sõnul on vaja need kaks nägemust kokku viia

HELMESE kontori sisekujundus valmis Mainori kõrgkooli disainitudengite abil ja sai praeguse nägemuse ja oma inimeste tunnetuse koostöös.

FOTO: ERIK PROZES

Director Meedia tegi karbist õdusa kontori

Director Meedia kolis möödunud aasta lõpus oma uude Niine tänaval asuvasse kontorisse. Ärijuhi Kristel Treieri sõnul võeti sisekujundust väga tõsiselt ning räägiti kõik oluline disaineri ja töötajatega eelnevalt läbi.

”Kõigepealt istusime koos sisekujundajaga maha ja arutasime läbi töötajate ülesanded. Arutasime ka kõigi töötajatega, millist ruumi keegi vajab, kui palju vajab mõni ametikoht vaikust ja omaette olemist, kui palju peavad teatud inimesed omavahel suhtlema ja kellega käib koostöö. Lõpuks planeerisime uue kontori sisekujunduslahenduse käigus ümber kogu ettevõtte

te töökorralduse,” rääkis Treier. “Kuna me planeerisime uude kontorisse kolida pikaks ajaks, vaatasime üle ettevõtte strateegia selle pilguga, kui palju me lähiaastatel uusi töötajaid vajame.”

Teine oluline teema oli sisekujunduslik disainilahendus. Treieri sõnul on ettevõttes ruume, kus disain on pisisasjadeni paika pandud, kuid ka neid, kus töötajad ruumi pidevalt ümber kujundavad. “Näiteks on meil ruumi jagajatena kasutusel suured metallriiulid. Riiulite tegelik väljanägemine, mis on osa ruumi üldilmest, on tekkinud igapäevase elu käigus, sest igal töötajal on oma osa riulist,” lisas ta.

Ilma usalduseta head nahka ei saa

Kuna lõplik sisekujundus sünnib ettevõtte ja sisekujundaja koostöös, siis ilma usalduseta head tulemust ei tule. “Kui tundub, et mõni lahendus ettevõtte stiiliga ei sobi, siis tuleks seda kohe öelda,” soovitas Director Meedia ärijuht Kristel Treier. Oluline on mõelda ka eelarve peale. Tihti on hea idee rohkem väärt kui raha. “Kui idee väga meeldib, aga tundub kallis,

siis võib mõelda, kas ja kuidas on ehk võimalik sama stiil odavamalt teha,” soovitas Treier.

Loomulik on Treieri sõnul ka see, et uutesse ruumidesse sisse kolides võib mõni asi muutuda. “Nii näiteks tekkisid meie kontorisse viis kuud pärast sisse kolimist diivanid, mida algselt üldse plaanis ei olnud,” tõi ta näite. “Muuga olema rahul ja usun, et seda pikaks ajaks.”

Ä Kommenteer Esteetika on büroos teisel kohal

PRIIT PÖLDME
sisearhitekt, sisearhitektide liidu juhatuse esimees

Ettevõtte peaks kõigepealt mõtlema sellele, millist keskkonda tal täpselt vaja on. Teinekord öeldakse sisearhitektile, et “tehke meie midagi ägedat!”, aga igal tööl peaks olema ka oma lähtekoht. Sest töö tehakse siis tellija materjali põhjal.

Esmajärjekorras tuleb mõelda töökeskkonnale, teisel kohal võiks olla esteetika. Ka see on õige, et keskkond peaks olema inspireeriv ja motiveeriv, nagu kõik suhtekorraldajad armastavad öelda. Lisaks kõigele sellele peaks töökeskkond olema ka funktsionaalne ja eesmärgipärane.

Projekteerimine on osa sisekommunikatsioonist ning alati tasub seoses ruumi kujundamisega välja öelda ka oma ettevõtte töötajate eripärad või armsad kiiksud. Näiteks kui töötajatel on komme igal reedel kooki küpsetada, siis võiks ju kõõgi kuidagi erilisemalt välja mängida jne.

Kui ettevõtte läheb uusi ruume valima, tasub kohe ka sisearhitekt kaasa võtta. Teinekord oskab sisearhitekt juba ruumi plaani vaadates öelda, kui palju inimesi mingile pinnale tööle mahub ja kuidas see hiljem ka kenasti sisekujundusega tööle panna.

Disain toob raha ettevõttesse juurde

JANE OBLIKAS
Eesti Disainikeskuse juhataja

Disaineritele on kõige parem, kui ettevõtte on olemas selge visioon, kuhu ettevõtte tahab välja jõuda.

Tegelikult selgub disainiülesannet lahates tihti, et algne probleem, millele ettevõtja tuli lahendust otsima, ei ole tegelikult kõige olulisem ehk disainer sõnastab probleemi ümber. Liiga täpne ja jäik ülesande püstitus ei jätta disainerile küsimusteks ruumi ega pruugi viia õige lahenduseni.

Disain loob ettevõtte toodetele lisaväärtust, mis toob investeringu mitmekordselt tagasi. UK Design Councili andmetel toob iga disaini investeeritud euro 4 eurot kasumi kasvu ja 20 eurot käibe kasvu.